

Helsingin mallin avustuskokonaisuuden vaikuttavuus 2022-2024

Arviointiraportti 11.2.2025

Pentagon Insight Oy

Taustaa

Helsingin mallin avustuskokonaisuus: Tavoitteet ja keinot

Helsingin malli on osallistavan ja alueellisen kulttuurityön malli, jossa taidelaitoksia ja taiteen ammattilaisryhmiä kannustetaan toimimaan eri kaupunginosissa yhteistyössä alueen asukkaiden ja yhteisöjen kanssa. Helsingin mallin tavoitteena on vahvistaa kaupunginosien yhteisöllisyyttä ja myönteistä profiloitumista sekä asukkaiden kulttuurista osallisuutta.

Hankkeilla pyritään samalla monipuolistamaan kaupunginosien taide- ja kulttuuritarjontaa. Kulttuurin saavutettavuutta vahvistetaan luomalla alueen toimijoiden ja taidelaitosten kanssa uusia toimintamalleja. Asukkaita ja yhteisöjä rohkaistaan näkijöistä tekijöiksi eli osallistumaan taiteen ja kulttuurin tekemiseen.

Helsingin mallin avustuksia voidaan myöntää helsinkiläisille rekisteröityneille taide- ja kulttuurilaitoksille ja -yhteisöille lähtökohtaisesti kolmivuotisiin hankkeisiin

Helsingin mallin mukaisten hankeavustusten käsittelyssä kaudelle 2025–27 otetaan erityisesti huomioon seuraavat arviointiperusteet:

Taiteellinen laatu

- Taiteellinen näkemys ja ammattitaito.
- Toimijalla on edellytykset uudenlaisten kohderyhmien kanssa toimimiseen ja uusien toimintamallien kehittelyyn (esim. pedagogista ja yhteisötaiteen osaamista).

Vaikuttavuus

- Toiminta vastaa kaupunkitasoisiin segregaaation ehkäisyyn tavoitteisiin.
- Toiminta alueella ja kohderyhmän kanssa on suunnitelmallista ja pitkäjänteistä.
- Valmius paikallisten teemojen hyödyntämiseen hankkeiden sisällöissä.
- Dialogi alueen asukkaiden ja paikallistoimijoiden kanssa hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tuotannollinen ja taloudellinen laatu

- Selkeä toimintasuunnitelma ja aikataulu.
- Riittävät tuotannolliset resurssit.
- Realistinen budjetti ja omarahoitusosuus.

Helsingin mallin strategiset kytkökset

Kausi 2022-2024: Hyvinvointisuunnitelma

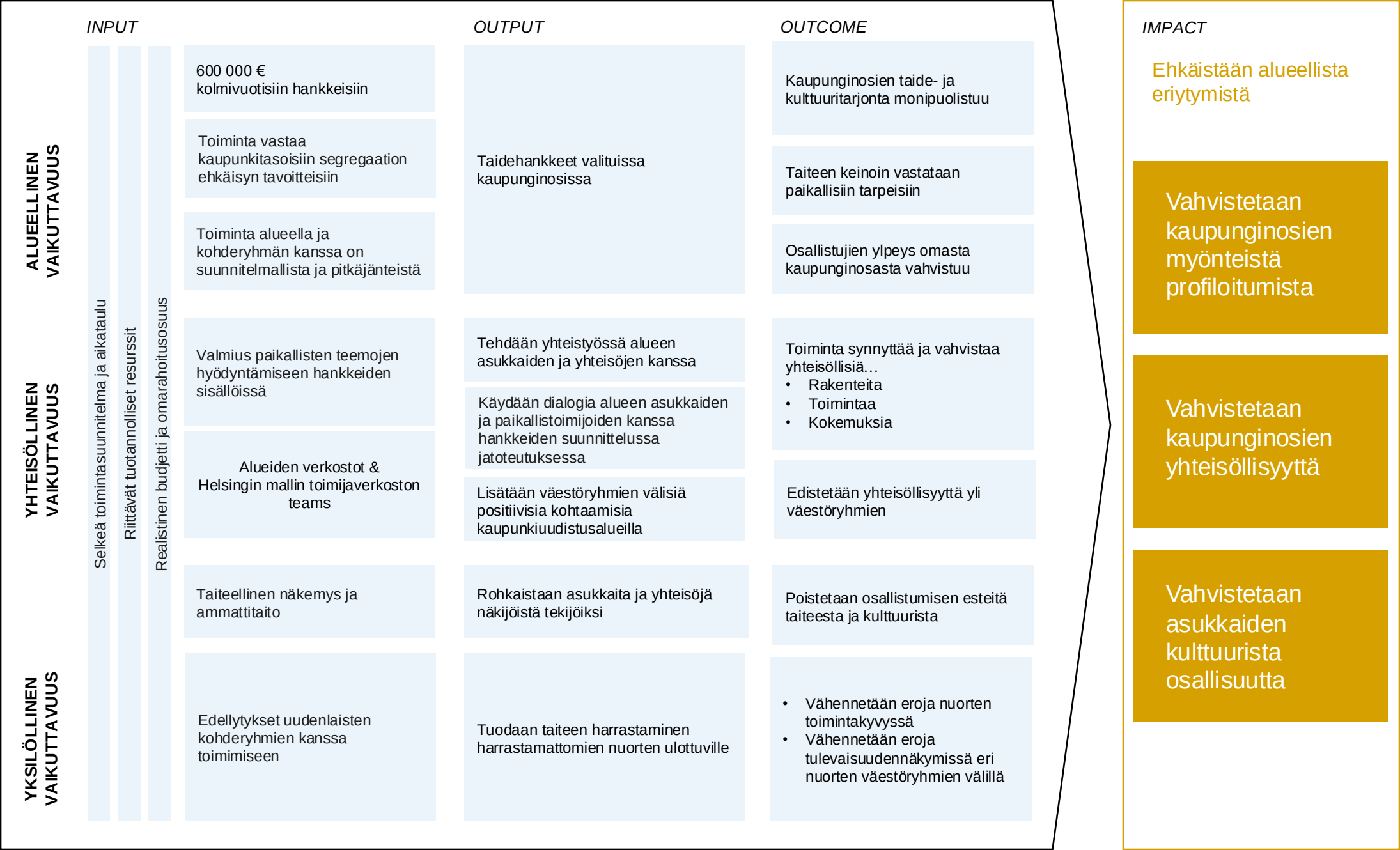
- Helsingin malli on kytketty vahvasti kaupunkitasoisiin strategioihin, kuten kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022–2025.

Kausi 2025–27: Kaupunkiuudistus ja segregaaation ehkäisy

- Helsingin malli kytkeytyy vahvasti kaupunkitasoisiin segregaaation ehkäisyyn tavoitteisiin, jotka on otettu huomioon kauden 2025–27 arviointiperusteissa.
- Toivomme, että hankkeet pyrkisivät
 - lisäämään väestöryhmien välisiä positiivisia kohtaamisia kaupunkiuudistusalueilla.
 - vähentämään eroja nuorten toimintakyvyssä ja tulevaisuudennäkymissä eri väestöryhmien välillä, jos hankkeessa työskennellään nuorten kanssa
- Valikoituneet kaupunginosat ovat käynnissä olevan Kaupunkiuudistus-hankkeen kohdealueita.

Helsingin mallin vaikuttavuus-ketju

Minkälaisia vaikutuksia avustus-kokonaisuudella tavoitellaan ja miten vaikuttavuuden ajatellaan syntyvän?

Hankkeet 2022-2024 kohdekaupunginosissa

Malmi

- Helsingin kaupunginteatteri, teatteri
- Lasten ja nuorten arkkitehtikoulu Arkki, monitaide
- Sun Effects Oy, valotaide
- Q-teatteri, teatteri

Tapulikaupunki-Suutarila

- Helsinki Urban Art, monitaide
- Suomalainen barokkiorkesteri, musiikki

Kontula

- Todellisuuden tutkimuskeskus ry, teatteri
- Voimauttavan taiteen äärellä ry, monitaide
- Zodiak presents ry, tanssi

Pihlajanmäki-Pihlajisto

- Suomen Kansallisteatteri, teatteri
- Tanssiareena ry, tanssi
- Osiris teatteriyhdistys ry, monitaide

Arvioinnin ydinkysymys:

Miten Helsingin mallin vaikuttavuustavoitteet toteutuivat?

Vaikuttavuusarviointi perustuu 12 Helsingin mallin 2022-2024 hankkeen loppuraporttiin ja hanketoimijoiden havaintoihin. Tarkastelun lähtökohtana ovat seuraavat Helsingin mallin vaikuttavuustavoitteista kumpuavat kysymykset:

**Miten hankkeet
vahvistivat
kaupunginosien
myönteistä
profiloitumista?**

Aluetason vaikuttavuus

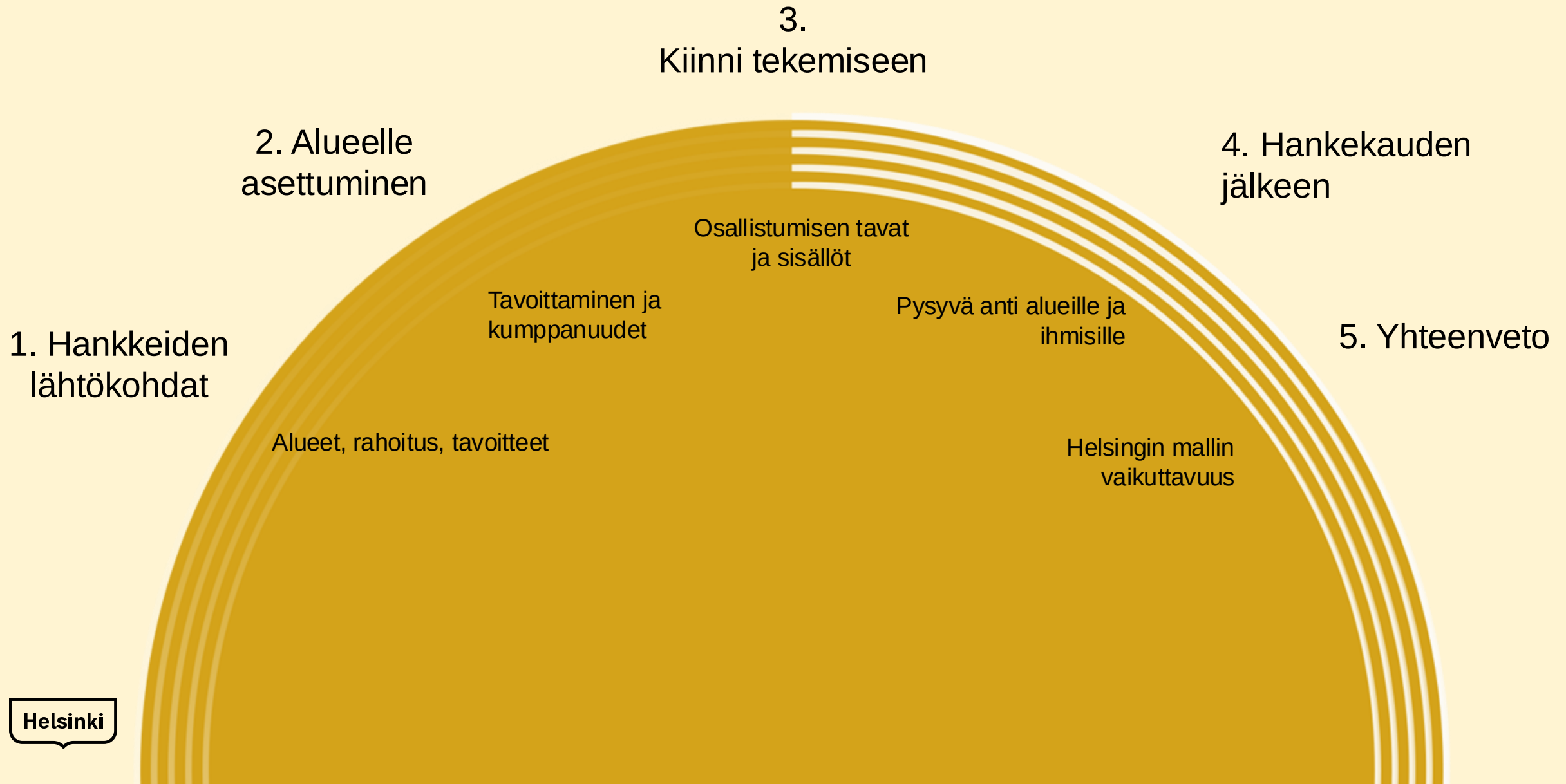
**Miten hankkeet
vaikuttivat
yhteisöllisyyteen
kaupunginosissa?**

Yhteisötason vaikuttavuus

**Miten hankkeet
vahvistivat
asukkaiden
kulttuurista
osallisuutta?**

Yksilötason vaikuttavuus

Arvioinnin sisältö

Hankekauden lähtökohdat

Kohdealueet, rahoitus ja hankkeiden tavoitteet

Helsinki

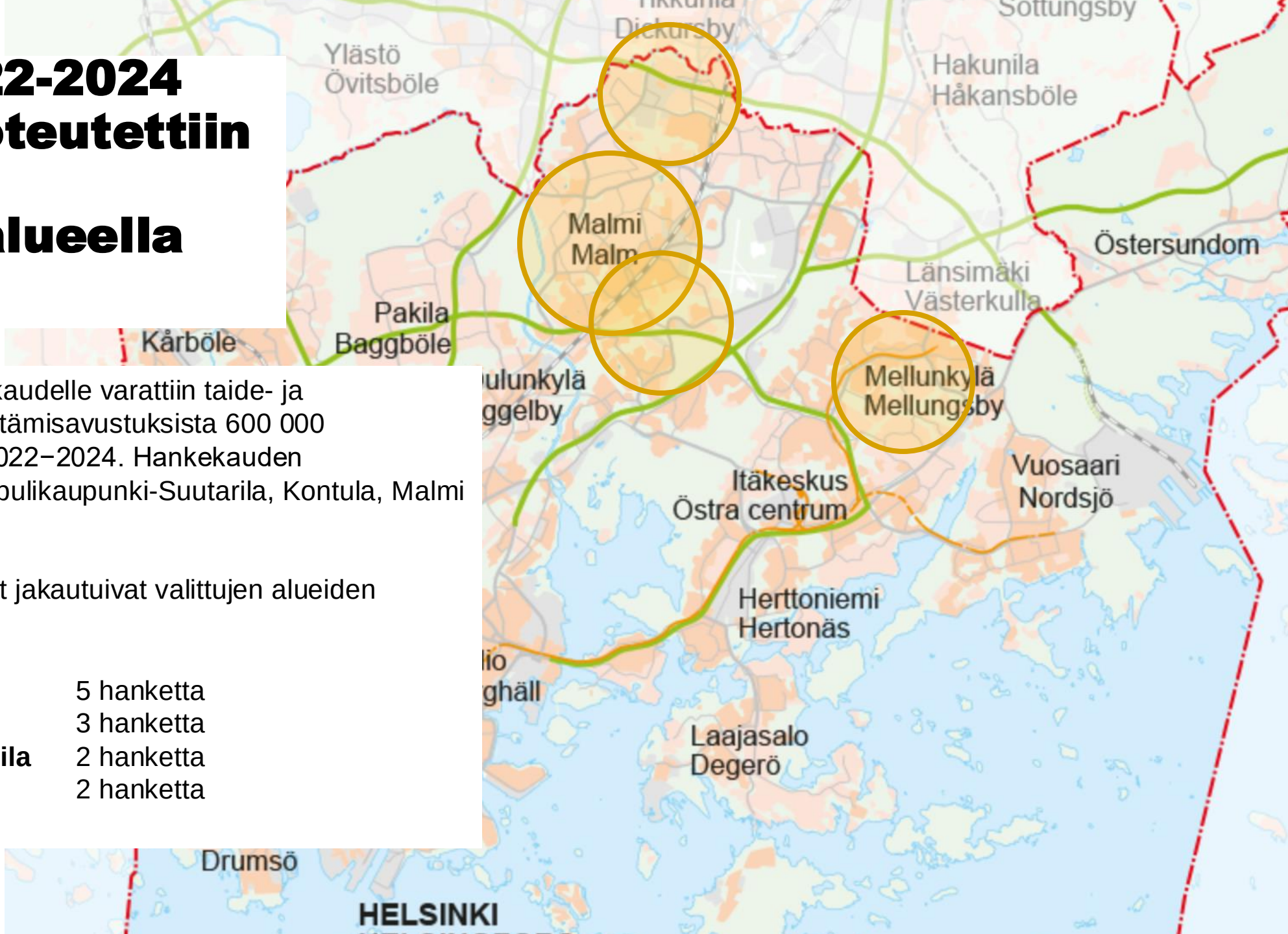
Kauden 2022-2024 hankkeet toteutettiin neljällä prioriteettialueella

Hankkeen kolmannelle kaudelle varattiin taide- ja kulttuuriavustusten kehittämisavustuksista 600 000 euroa vuodessa ajalle 2022–2024. Hankekauden prioriteettialueet ovat Tapulikaupunki-Suutarila, Kontula, Malmi ja Pihlajamäki-Pihlajisto.

Kaudella 22-24 hankkeet jakautuivat valittujen alueiden kesken seuraavasti:

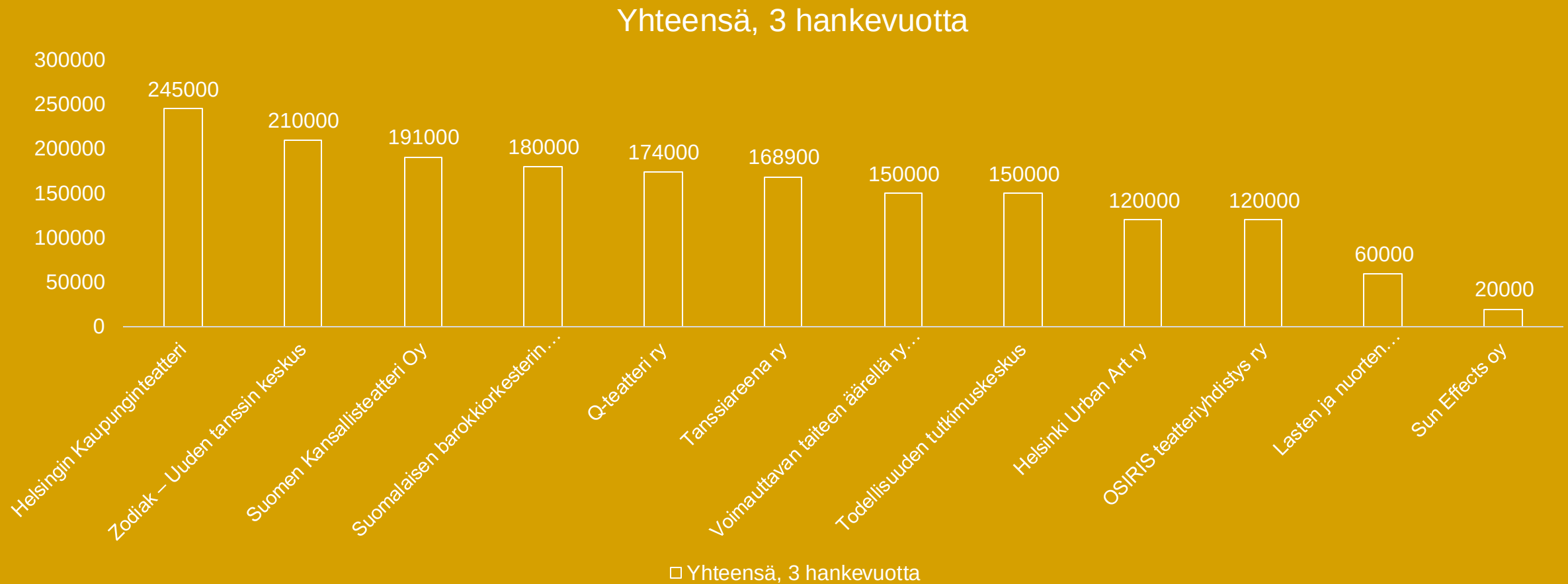
Malmi	5 hanketta
Kontula	3 hanketta
Tapulikaupunki-Suutarila	2 hanketta
Pihlajamäki-Pihlajisto	2 hanketta

Helsinki

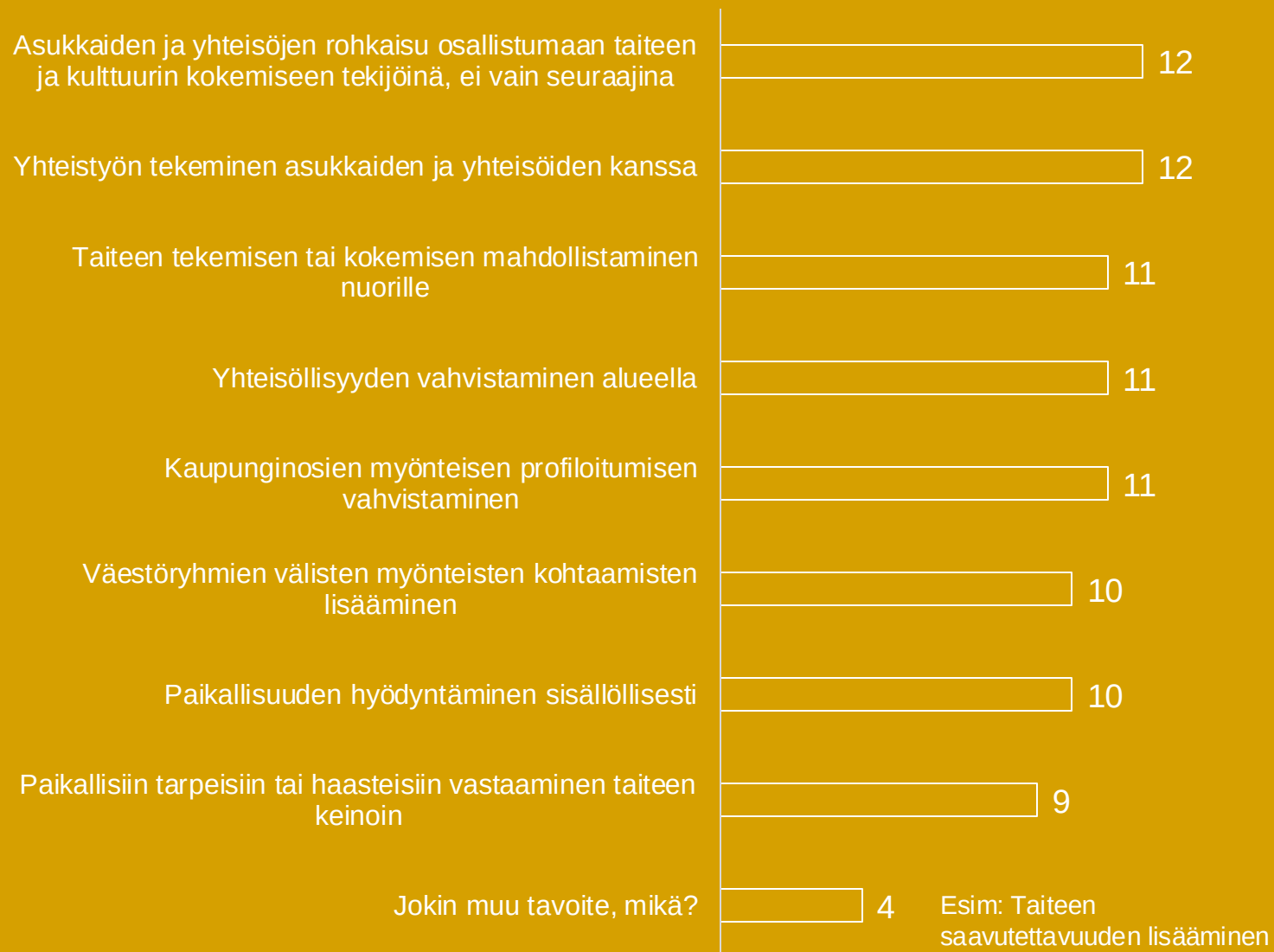
“Yhteisöllisyyteen ja yhteisölliseen taidetoimintaan alueella ei ole perinteitä. Tämä teema korostui kaikessa tekemisessä. Toimintamme oli alueella uudenlaista.”

Hankkeiden rahoitus Helsingin mallin avustuskokonaisuudesta

Hankkeissa edistetyt vaikuttavuus- tavoitteet

Tavoitetta edistäneiden hankkeiden määrä

Alueille asettuminen

Tavoittaminen ja kumppanuudet alueilla

Helsinki

“Yhteistyökumppanimme tarjosivat toiminnalle tiloja ja auttoivat tavoittamaan paikallisia asukkaita ja osallistujia. Heidän avullaan saimme arvokasta tietoa alueen tarpeista ja toiveista, mikä mahdollisti osallistavan taidetoiminnan kohdentamisen tarkoituksenmukaisella tavalla. Yhteistyön ansiosta pystyimme sitouttamaan alueen asukkaita toimintaan ja tuomaan taiteen osaksi heidän arkeaan, luoden samalla uusia mahdollisuuksia ja kohtaamisia yhteisössä.”

Hankkeissa verkostoiduttiin laajasti alueellisten kumppanien kanssa

Keskimäärin yhdellä hankkeella oli alueella

11

kumppania

Tärkeimpiä aluekumppaneita

- Peruskoulut
- Toisen asteen oppilaitokset
- Päiväkodit
- Nuorisotalot, nuorisotyö
- Taiteen perusopetus
- Muut taidelaitokset ja -toimijat
- Seurakunnat
- Paikallisverkostot ja -yhdistykset
- Sote-järjestöt

Kumppaniverkostot: Avain alueille

Helsingin mallin hanketoimijoita rohkaistaan toteuttamaan hankkeet yhteistyössä paikallisten verkostojen kanssa. Verkostoitumista myös tuetaan siihen tarkoitetulla Teams-kanavalla. Kumppanuuksien rakentaminen onnistuikin hankkeissa hyvin. Kaikilla hankkeilla oli 5-20 kumppania, jotka olivat tärkeä voimavara. Yhteistyö oli kaksisuuntaista. Kumppaneille hankkeet tarjosivat mielekkäitä sisältöjä niiden omille asiakkaille ja sidosryhmille.

KUMPPANUUKSIEN ROOLIT HANKKEILLE

ALUETUNTEMUS

Pääsy alueverkostojen
äärelle

- Kontaktin saaminen kumppanien asukkaisiin alueella
- Alueen toimijaverkostoihin pääseminen

Tiedon jakaminen

- Aluetuntemus
- Kohderyhmien tuntemus

SISÄLLÖT

Sisältöyhteistyö

- Ohjelman järjestäminen kumppanin asiakkaille
- Yhteiset tuotannot: Tapahtumat, taiteelliset tuotannot
- Pistemäiset yhteistyöt: pienemmät toteutukset, esim. yksittäiset työpajat

TUKITOIMINNOT

Viestintä

- Viestintä hanketoiminnasta kumppanien kanavissa

Tilat

- Esityspaikkojen lainaaminen
- Muut tarvittavat tilat, esim. tekniikan säilyttämiseen

“Tutkimme yhdessä asuinalueen erityislaatuista, yhteenkuuluvuutta ja erillisyyttä. Ensimmäisen vuoden teemana olivat juuret ja juurtuminen omaan elinympäristöön. Paikka- ja ihmiskeskeisen tulokulman kautta koecilimme erilaisia konsepteja eri kohderyhmille, ja sen pohjalta hankkeelle on alkanut rakentumaan alueellista tietoa.”

“Ensimmäisenä vuonna toiminta keskittyi nuoriin, kun yhteistyö paikallisten nuorisotyöntekijöiden kanssa paljasti tarpeen teatteritoiminnalle. “

Tilat haastavat toimintaa alueilla

Tilakysymykset haastoivat monia hankkeita. Toiminta hanketoimijoiden omien tilojen ulkopuolella edellyttää väliaikaisia tiloja paitsi yleisölle näkyvän toiminnan järjestämiseen, myös välineiden säilyttämisen, suunnittelun ja alueella ajan viettämisen mahdollistamiseen.

- Sopivien tilojen puute vaikeuttaa paitsi hanketoimijoiden omaa työtä, myös yhteistyötä muiden kanssa. Kokoontumistilojen puute alueella on konkreettinen hidaste verkostoitumiseen ja yhteistyön kehittämiseen.
- Tilojen osalta erityisen haastaviksi koettiin lupakysymysten monimutkaisuus ja jäykkyys
- Erityisesti Helsingin kaupungin omien tilojen käyttöön saamisen vaikeus ja kalleus yllätti hanketoimijoita.

Toiminnan edellyttämien tilojen ratkaiseminen on myös osa avustuskokonaisuuden tavoitteita – onhan kohdealueiksi valittu kaupunginosia, joissa taiteen infrastruktuuria ei juuri ole ja tavoitteena kompensoida hankkeilla puutteita. Paikalliset kumppanit ovat olleet hankkeille tärkeitä tilahaasteiden ratkojia. Jopa yksityishenkilöiltä on saatu lainaan tarvittavia tiloja

“Tilakysymykset ovat olleet keskeinen haaste. Tukikohtia tarvitaan teatteritoiminnan tueksi, mutta niiden löytäminen on ollut vaikeaa ja aikaa vievää, etenkin kun budjetti ei kata suoraan tilavuokria. Esimerkiksi koulutilojen käyttö ei ole aina maksutonta, vaikka kyseessä olisi kaupungin hanke ja kaupungin hallinnoima tila. Julkisten tilojen lupa-asioiden selvittäminen on usein monimutkaista, ja osa paikoista, kuten lentokenttäalue, osoittautui mahdottomiksi saavuttaa. Välillä on suuren salapoliisityön takana saada selville, mikä toimija vastaa mistäkin kaupunkitilasta. Paikalliset yhteistyökumppanit ovat olleet tilojen järjestämisessä korvaamattomia.”

“Kontulassa ei ole tällä hetkellä kulttuuritilaa tai muuta pysyvää tilaa, mikä osoittautui hankkeen aikana suureksi tarpeeksi. Oma tila olisi mahdollistanut taiteellisen työskentelyn ja toiminut logistisena tukikohtana esimerkiksi tavaroiden ja teknisten välineiden säilytykselle. Tilan puute haastoi työskentelyä ja häiritsi työn sujuvuutta. Tämä opetti meille, että oma tila on olennainen toiminnan sujuvuuden ja taiteellisen työskentelyn jatkuvuuden turvaamiseksi sekä erityisen tärkeä teosprosesseja toteuttaessa.”

“Yksi merkittävä haaste liittyi tilojen käytettävyyteen esimerkiksi koulupäivän jälkeen, kun järjestimme toimintaa koulujen liikuntasaleissa. Tilanteita syntyi esimerkiksi silloin, kun nuoret tulivat paikalle tunneille, mutta salien ovet olivat lukossa vielä ennen tunnin alkua. Tämä johti väärinkäsityksiin, joissa osallistujat luulivat tuntien olevan peruttu. Tällaiset tilanteet aiheuttivat harmia ja saattoivat vähentää nuorten luottamusta toiminnan jatkuvuuteen.”

**“Yhteistyökumppaneiden
tuntemus alueen tarpeista ja
verkostoista auttoi
tavoittamaan erityisesti niitä
ryhmiä, joita perinteiset
kulttuuripalvelut eivät yleensä
saavuta.”**

Kulttuurisen osallisuuden vahvistamisen edellytys on tavoittaminen

Asukkaiden kulttuurisen osallisuuden vahvistaminen on yksi Helsingin mallin kolmesta päätavoitteesta. Kulttuurisen osallisuuden vahvistaminen voi tarkoittaa ainakin kolmea asiaa:

- Esteiden poistamista kulttuuripalveluiden käytöltä ja taiteen ja kulttuurin tekemiseltä
- Myönteisten kokemusten tuottamista taiteen ja kulttuurin kokemisesta ja tekemisestä sekä niiden myönteisten mahdollisuuksien ymmärtämisestä
- Omistajuuden tunnetta taiteesta ja kulttuurista, uskallusta mennä mukaan tekemään ja kokemaan myös jatkossa

Helsingin mallin kohdealueet on valittu siten, että niillä on vähän tai ei lainkaan pysyvää taiteen infrastruktuuria tai instituutioita. Valmiita yleisöjä taiteen ja kulttuurin tekemiselle ei siten ollut. Miten hankkeet onnistuivat tavoittamaan kaupunkilaiset ja tekemään heidät tietoisiksi tarjoamansa toiminnan mahdollisuuksista?

Kenelle hanketoimintaa kohdennettiin?

7

hankkeessa järjestettiin toimintaa kaikille halukkaita

Tarkemmin määritellyt kohderyhmät perustuivat elämäntilanteisiin:

Perheet

Lapset ja nuoret

Ikäihmiset

+ Syrjäytyneet

8

hankkeessa toimintaa kohdennettiin tarkemmin määritellylle kohderyhmälle

Monta keinoa osallistujien tavoittamiseen

Tavoittamisen vaatima aika ja vaiva otettiin hankkeissa vakavasti. Alueisiin tutustumiseen ja sen ihmisten tavoittamiseen oli varauduttu käyttämään resursseja. Tavoittamista ei jätetty pelkän tiedottamisen varaan, vaan hanketoimijat laittoivat itsensä likoon jalkautumalla kaupunkitilaan ihmisten kohtaamiseksi ja solmimalla vilkkaasti kumppanuuksia alueiden toimijoiden kanssa.

TOIMIVIA TAVOITTAMISEN KÄYTÄNTÖJÄ

Jalkautuva toiminta kaupunkitilassa

- Esitykset ja muu toiminta yleisillä paikoilla
- Pop-up -työpajat
- Avoimet harjoitukset
- ”Feissaaminen”
- Toiminnan esittelyt, demot

Kynnysten madaltaminen

- Maksuton toiminta
- Mahdollisuus osallistua ilman sitoutumista
- Osallistumistapojen moninaisuus
- Kulttuuristen kynnysten tunnistaminen

Partnerien ja verkostojen hyödyntäminen

- Kirjastot
- Koulu ja varhaiskasvatus
- Nuorisotalot
- Järjestöt ja seurakunnat
- Kaupunginosa-yhdistykset
- Stadiluotsit

Perinteinen markkinointi

- Kaupunginosa-ryhmät
- Julisteet, flaijerit
- Toimijan omat kanavat

Sitouttamiseen panostaminen

- Toiminnan muokkaaminen osallistujien palautteen mukaan
- Luottamuksen tietoinen rakentaminen

Tavoittamisen avainsanat: Aika ja oppiminen

Tavoitellut kohderyhmät eivät useimmissa hankkeissa olleet erityisen kapeasti määriteltyjä. Silti monissa hankkeissa koettiin alussa jonkinasteisia haasteita tavoittamisessa. Haasteisiin pystyttiin reagoimaan ja niistä opittiin hankekauden varrella. Tavoittamisen havaittiin vaativan erityisesti *aikaa*: Aikaa oppia alueesta ja sen ihmisistä, aikaa tulla tutuksi alueella, aikaa rakentaa yhteistyökumppanuudet ja luottamus osallistujiin.

MIKÄ TAVOITTAMISESSA HAASTOI?

Kaupunkilaisten kiinnostus ei herää itsestään

- Kiinnostuksen herättäminen kaupunkilaissa havaittiin vievän aikaa ja edellyttävän jonkintasoista hankkeen tai hanketoimijan tutuksi tulemistä
- Erityisesti maahanmuuttajataustaisten kaupunkilaisten tavoittamisessa oli monilla haasteita. Vaatii erityisen paljon aikaa oppia tuntemaan yhteisöjä ja niiden tarpeita tavoittamiselle

Markkinointiin ei oltu varattu resursseja

- Hankkeen resurssit haluttiin käyttää maksimaalisesti taiteelliseen tai yhteisölliseen toimintaan eikä markkinointi- ja viestintäbudjettiin
- Kaupungilta toivottiin tukea markkinointiin erillinen markkinointiavustuksena tai tiedotustukena kaupungin sivuilla

Tavoittaminen vaatii tutustumista alueen yhteisöihin – ja aikaa

- Yhteistyöverkostot alueella kestää rakentaa
- Yhteistyökumppaneiden kanssa toimimisessa voi olla jäykkyyksiä, esim. kouluissa sovitettava toiminta lukujärjestyksiin ja aikatauluihin
- Eri kulttuurien tarpeista oppiminen ja niihin vastaaminen vaatii aikaa

Oppeja maahanmuuttajataustaisten tavoittamiseen ja sitouttamiseen

Kohdealueilla merkittävä määrä asukkaita on äidinkieleltään muita kuin kotimaisia kieliä puhujia. Muunkielisten kaupunkilaisten tavoittaminen hanketoimintaan tunnistettiin hankkeissa vaativaksi. Tavoittaminen edellyttää yhteisöjen tuntemusta, kulttuurisensitiivistä osaamista ja panostusta toiminnan sovittamiseen kielisyyksistä ja kulttuureista kumpuaviin tarpeisiin. Monessa hankkeessa erilaisista kieli- ja kulttuuritaustoista tulevien kaupunkilaisten tarpeisiin oli kiinnitetty erityishuomiota ja tulokset olivat hyviä. Saatuja oppeja pystytään kasvattamaan ja viemään eteenpäin tulevassa tekemisessä.

Onnistumisen avaintekijöitä

Monikielinen toiminta

- Viestinnän kieliversiot
- Tulkkien käyttö
- Visuaalisen viestinnän hyödyntäminen

Kulttuurisensitiivisyys toiminnan muotoilussa

- Osallistumisen tapojen rakentaminen eri kulttuurien tarpeet huomioiden
- Matalan kynnyksen osallistumisen mahdollistaminen

Henkilökohtainen kohtaaminen

- Riittävän pienet ryhmät sitouttavat
- Henkilökohtainen kutsuminen toimintaan luo aidosti tervetulleen olon
- Tutuksi tuleminen alueella ja yhteisössä rakentaa luottamusta

“Tanssia ja liiketyöpajoja kohtaan ilmeni erilaista suhtautumista ja oppilaiden keskuudessa oli eriäviä tulkintoja siitä, miten työpajoihin pystyi osallistumaan Ramadanin aikaan. Tämä herätti meillä jatkokysymyksiä työpajojen kulttuurisesta saavutettavuudesta ja tavoitteita sen edelleen kehittämiseen.”

“Alueen monikulttuurisuus toi mukanaan kieli- ja kulttuurimuurit, jotka vaikeuttivat joissakin tapauksissa tiedottamista ja osallistujien tavoittamista. (...) Tiedottamista tehostettiin yhteistyökumppaneiden, kuten koulujen, päiväkotien, leikkipuistojen ja kirjaston kautta. Käytettiin monikielistä viestintää sekä visuaalisia ja tiedotuskeinoja, kuten kuvia ja esittelyvideoita.”

“Projekti alkoi keväällä jalkautuvalla tutkimusjaksolla, jossa haastateltiin 50 ohikulkijaa. Kohdattujen ihmisten toiveita ja ajatuksia paikasta otettiin huomioon tapahtumaa suunniteltaessa. Tämä jalkautuva työ toimi samaan aikaan hyvin ns. suusta suuhun -mainontana. Matalan kynnyksen kaikenlaisten ihmisten kohtaamisen tulos oli se, että kaikenlaiset ihmiset kokivat itsensä tervetulleeksi tapahtumaan ja olivatkin suhteellisesti edustettuina yleisössä. Näin kohtautettiin monia alueen mikroyhteisöjä, joita ei nähdä usein samassa tilassa. Bar Jiston kantajengi, lapsiperheet ja alueen romaniväestön edustajat olivat yhteisen äärellä. Näemme, että tämä voi helpottaa keskusteluja alueella tulevaisuudessa.”

Kiinni tekemiseen

Osallistumisen tavat ja sisällöt Helsingin mallissa

Helsinki

Kolmen vuoden aikana alueilla toteutettiin Helsingin mallin puitteissa...

1054

työpajaa tai muuta osallistavaa toimintaa

4

näyttelyä

489

esitystä tai muuta ulostuloa

75

muuta toteutusta

Arvio hankkeiden tavoittamien ihmisten määrästä

Taiteen tai kulttuurin tekemiseen, harrastamiseen ja työpajoihin osallistuneiden ihmisten määrä

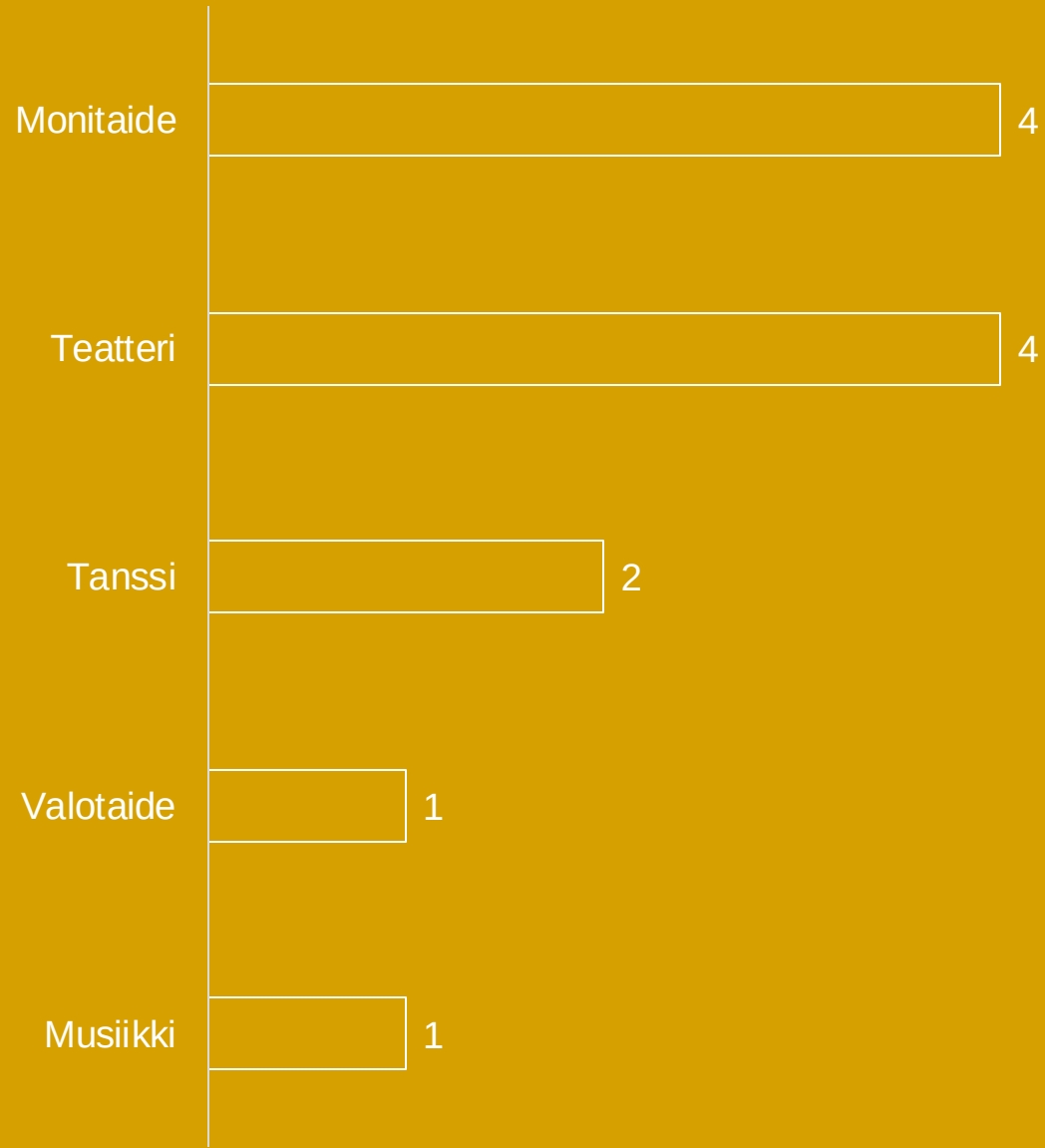
16 785

Esitysten tai muiden yleisölle avointen ulostulojen kautta tavoitettujen ihmisten määrä

52 196

Perustuu hanketoimijoiden arvioon tavoittamiensa ihmisten määrästä koko kolmivuotisen hankekauden aikana.

Toimintaa järjestettiin eri taiteenlajien keinoin, teatteriin painottuen

”Toiminnan ydintä oli se, ettei alueelle jalkauduttu valmiin sisällön kanssa, vaan aiheet ja toimintamuodot nousivat alueellisista tarpeista ja lähteistä. Kaikki toiminta oli paikallislähtöistä, alueen ilmiöitä, historiaa, nykyhetkeä ja tulevaa tarkastelevaa.”

Lähtökohta vaikuttavaan alueellisuuteen:

Ketterä ja kuunteleva prosessi

Hankkeita leimasi kysyvä, kuunteleva suhtautuminen alueeseen ja sen tarpeisiin. Alueita ei lähestytty valmiiden sisältöjen ja teemojen kanssa, vaan lähtökohtana oli avoimuus ja kehkeytyvyys.

Tutkivuus ja reagoivuus oli suunniteltu hankkeiden työskentelyyn mukaan alusta asti. Työskentely alueella hahmotettiin oppimisprosessina, jonka johdattamana valintoja tehtiin ja tekemistä suunnattiin. Aluetta koskevia havaintoja ja oivalluksia oltiin varauduttu seuraamaan työskentelyn aikana ja niihin oltiin valmiita reagoimaan ja tarttumaan ketterästi.

Tutkiva, kysyvä prosessi osoittautui aidon osallistavuuden ja alueellisuuden mahdollistamisessa keskeiseksi menestystekijäksi. Reagoiva, avoin prosessi mahdollisti paikallisten vihjeiden seuraamisen: mikä juuri täällä ja näille ihmisille on merkityksellistä ja tärkeää?

Esimerkkejä hankekauden aikana tehtyjen havaintojen ja oppien vaikutuksista

- Teemojen ja sisältöjen valinta kohderyhmien merkitykselliseksi kokeman mukaan
- Toiminnan (taiteenlajin, sitoutumisen asteen) valinta kohderyhmän toiveiden ja tarpeiden mukaan
- Osallistumisen ja sitoutumisen tason sovittaminen kohderyhmän tarpeisiin ja toiveisiin
- Toiminnan kulttuurisensitiivinen soveltaminen, esim. tanssimisen ongelmallisuus ramadanin aikaan muslimiosallistujille ja sen ympärillä tehdyt muutokset
- Yksittäisen ihmisen taholta tulleen koko toiminnan haastamisen integrointi tekemiseen ja ymmärryksen synty

Hankkeissa taidetta ja kulttuuria tehtiin alueilla, alueista

Hankkeissa paikallisuutta kyettiin hyödyntämään taiteellisten sisältöjen muotoilussa rikkaasti niin teemojen kuin tavoitteiden tasolla. Tekemisen sisällöissä alueet näkyivät ainakin neljällä eri tavalla (viereinen kuva), jotka asettuvat kahdelle akselille.

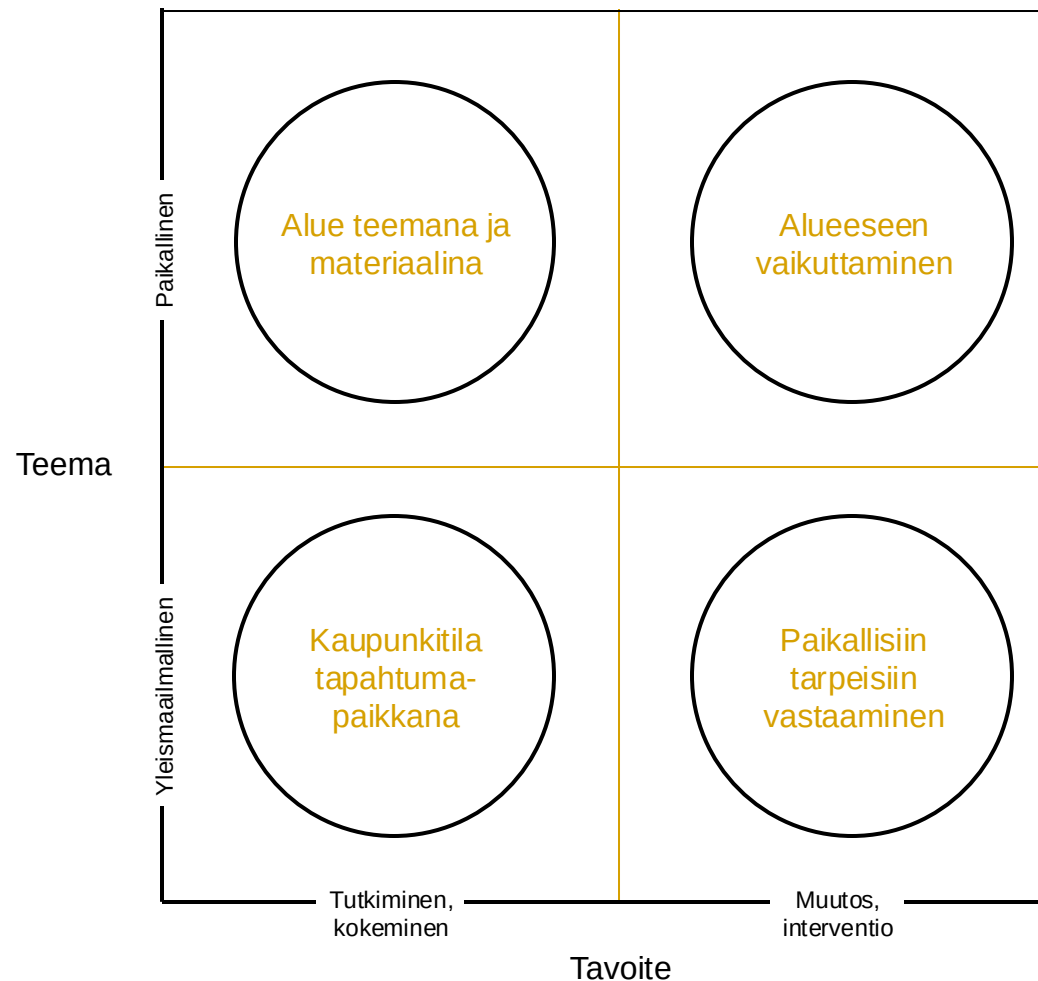
ALUEET TOIMINNAN TEEMOISSA

Hankkeissa käsiteltiin alueesta suoraan kumpuavia teemoja, jotka saattoivat liittyä spesifisti alueeseen tai olla yleismaailmallisia, mutta alueella erityisen relevantteja.

ALUEET TOIMINNAN TAVOITTEISSA

Hanketoiminnan tavoitteissa alueisiin kohdistettiin kahdenlaista toimintaa

- Tutkiva ja kokeileva: Aluetta, sen ihmisiä tai kaupunkitilaa tarkasteltiin, ihmeteltiin, kuvattiin ja käsiteltiin. Alueen mahdollisuuksia, vahvuuksia ja merkityksiä nostettiin esiin.
- Muutokseen tai interventioon pyrkivä: Alueeseen suhtauduttiin muutoksen ja intentionaalisen toiminnan kohteena. Osallistujia heräteltiin tunnistamaan omat vaikuttamisen mahdollisuutensa ja kaupunkitilan ja sosiaalsien ympäristön toisiin olemisen mahdollisuudet.

Miten alueet näkyivät sisällöissä?

Alueet olivat vahvasti läsnä sekä toiminnan sisällöissä että sen tavoitteissa ja kysymyksenasetteluissa. Yksittäisen hankkeen sisällä saattoi kolmivuotiskauden aikana toteutua useampi tai jopa kaikki eri tavat.

ALUE TEEMANA JA MATERIAALINA

Paikan ja ympäristön hyödyntäminen työskentelyn materiaalina ja aiheena.

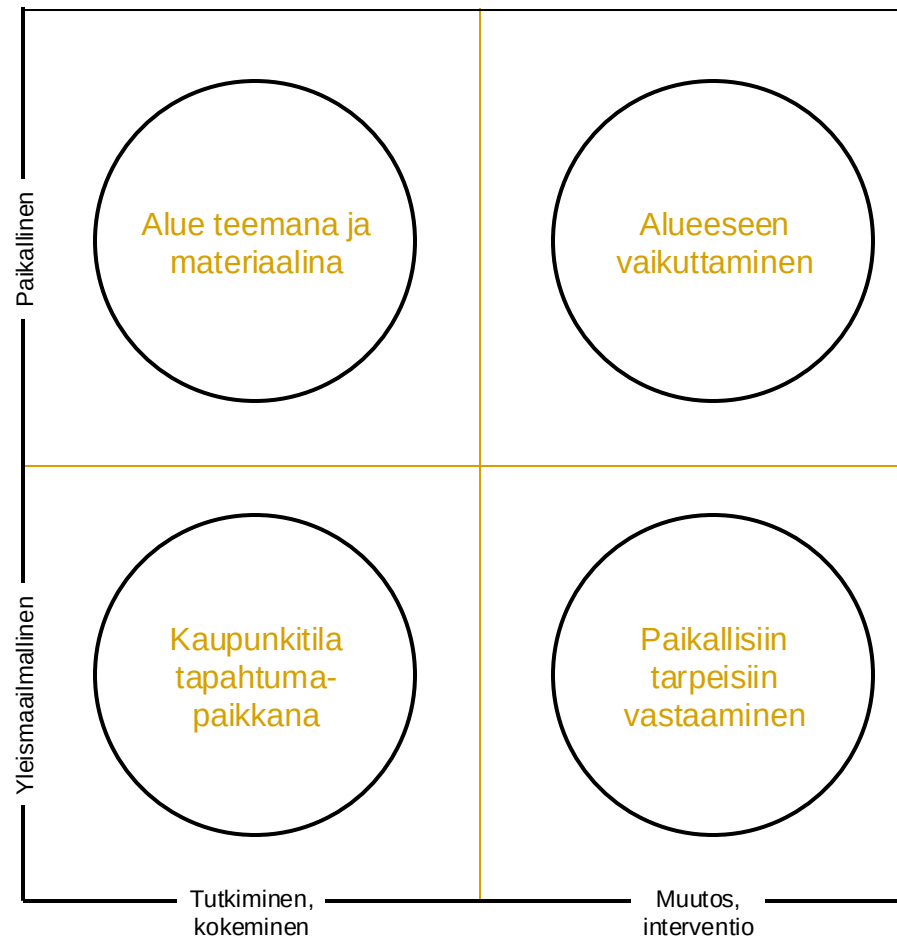
Esim. Paikkasidonnaisten muistojen ja merkitysten hyödyntäminen teoksen materiaalina, paikkasidonnaiset taideteokset

KAUPUNKITILA TAPAHTUMAPAikkANA

Taiteellisten ulostulojen toteuttaminen näkyvästi avoimessa kaupunkitilassa

Esim. Esitykset, tapahtumat tai niiden valmisteleminen julkisessa tilassa

Teema

ALUEESEEN VAIKUTTAMINEN

Ympäristön muokkaaminen ja vaikuttaminen taitein keinoin. Osallistujien voimaannuttaminen vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Esim. Ympäristön kehittämisen työpajat; tilallisten teosten tekeminen kaupunkitilaan; tilojen haltuunotto totutusta poikkeavaan käyttöön

PAIKALLISIIN TARPEISIIN VASTAAMINEN

Paikallisiin kysymyksiin pureutuminen ja niiden ratkomiseen pyrkiminen

Esim. Yhteisön jännitteiden tai dynamiikan haasteiden käsittely yhteisöteatterin keinoin; alueen kehittämiseen kohdistuvien jaettujen kokemusten käsittely taiteellisessa työskentelyssä

Esimerkkejä

“Hankkeessa paikallisuus näkyi vahvasti sekä sisällöissä että toimintatavoissa. Keskeiseksi teemaksi nousi Kontulan ostoskeskus, joka on ollut purku-uhan alla ja jonka tulevaisuus herätti asukkaissa sekä huolta että keskustelua. Kontulan ostari on erityinen kaupunkitila, sillä se sijoittuu pääosin ulkotilaan ja on näin ollen julkista tilaa. Ostarin merkitys paikallisille, samoin kuin heidän suhteensa muihin kaupunginosan tiloihin, kuten kirjastoon, nuorisotaloon ja uimahalliin, muodostui lähtökohdaksi taiteelliselle toiminnallemme.”

”Barokkimusiikki tuli lähelle ja läheiseksi, lähestyttäväksi. Ennakkoluulo klassisen musiikin vaikeudesta tai elitistisyydestä poistui monilla tasoilla: altistuksissa kaduilla, baareissa, piknikillä ja monissa yllättävissä eri paikoissa.”

Alue teemana ja
materiaalina

Alueeseen
vaikuttaminen

Kaupunkitila
tapahtuma-
paikkana

Paikallisiin
tarpeisiin
vastaaminen

”Monttu auki! -tapahtuma toi valokeilaan Pihlajiston Monttu-aukion, joka koetaan turvattomana, ei-julkisena paikkana. Lähdimme kokeilemaan Montun sopivuutta eri yhteisöjen kohtaamispaikkana. Tapahtumassa nähtiin eri taiteenlajeja edustavia ammattilaisesityksiä sekä keskusteltiin paikallisten asukkaiden kanssa Montun tulevaisuudesta ja mahdollisuuksista.”

”Yksi Malmin haasteista on häiritsevä päihteidenkäyttö Ala-Malmin puistossa. Sekä A-kilta että A-klinkkasäätiön Naapurustotyön ja sovitteluhanke pyrkivät saamaan päihteidenkäyttäjiä tutustumaan puiston vieressä sijaitsevaan A-killan tilaan. Lokakuussa 2024 ideoitiin yhteinen tapahtuma, jossa Halloween juhlan kautta kohderyhmää tavoitetaan suoraan kadulta.”

”Teatteriprojektiin osallistumisen tapoja tarjottiin erilaisia, jotta myös ne nuoret, joille viikoittaiseen toimintaan sitoutuminen oli haastavaa, löysivät tapoja olla mukana: esiintyminen, musiikinteko, lavastus, puvustus, grafiikka, valosuunnittelu tai käsikirjoitus.”

Osallistumisen moninaisuus teki Helsingin mallin hankkeista saavutettavia monelle

Pelkkä hanketoiminnan järjestäminen alueella ei tee osallistumisesta kaikille mahdollista. Miten saavutettavaa Helsingin mallin hankkeisiin osallistuminen on?

Hankkeissa osallistumisen mahdollisuuksiin kiinnitettiin huomiota. Hankkeissa tunnistettiin, että kaikkien voimavarat ja kiinnostus eivät sovi yhteen pitkäkestoista sitoutumista vaativan toiminnan kanssa, vaan tarvitaan myös kevyitä, lyhytkestoisia tapoja osallistua. Toisaalta jo tilaisuuden tarjoutuminen osallistumiseen ja sitoutumiseen lisää yksilölle tarjoutuvia mahdollisuuksia. Saavutettavuuteen vaikuttaa myös osallistumisen edellyttämän oma-aloitteisuuden taso: Valmiiksi aktiiviset kulttuurin kuluttajat löytävät hanketoiminnan helpommin kuin ne, joille taide ja kulttuuri ovat etäisempi.

Osallistumisen tapojen moninaisuus on tärkeä tapa tehdä toiminnasta saavutettavaa mahdollisimman monelle. Hankkeiden kokonaisuudessa osallistumisen tapojen moninaisuus toteutui hyvin, avustuskokonaisuuden tasolla mutta usein myös yksittäisissä hankkeissa.

Hankkeiden toimintaan oli mahdollista osallistua monenlaisissa rooleissa, itselle sopivalla tavalla

Helsingin mallin hankkeiden toimintaan osallistuminen oli mahdollista omien voimavarojen ja kiinnostuksen puitteissa. Riippumatta siitä, hakeutuiko oma-aloitteisesti taiteen äärelle vai ei ja miten pitkäaikaisesti halusi sitoutua, hankkeet tarjosivat tapoja tulla mukaan.

Osallistumisen moninaisuus teki hankkeista saavutettavia monelle.

Toimintaan oli mahdollista osallistua...

Kokeminen,
vastaanottaminen

Yleisönä

Esityksissä tai tapahtumissa käyminen
Altistuminen taiteelle julkisessa tilassa tai muiden palveluiden yhteydessä

Seuraajana

Hankkeen ulostulojen pitempiaikainen seuraaminen

Tekijänä

Teemojen tai sisältöjen antaminen teokseen
Työpajoihin osallistuminen
Kokeilukerrat, demot

**Vastuun-
kantajana**

Pitempään taiteelliseen prosessiin osallistuminen
Tapahtuman järjestäminen
Muu mahdollistaminen, esim. apuohjaajana

Sitoutuminen

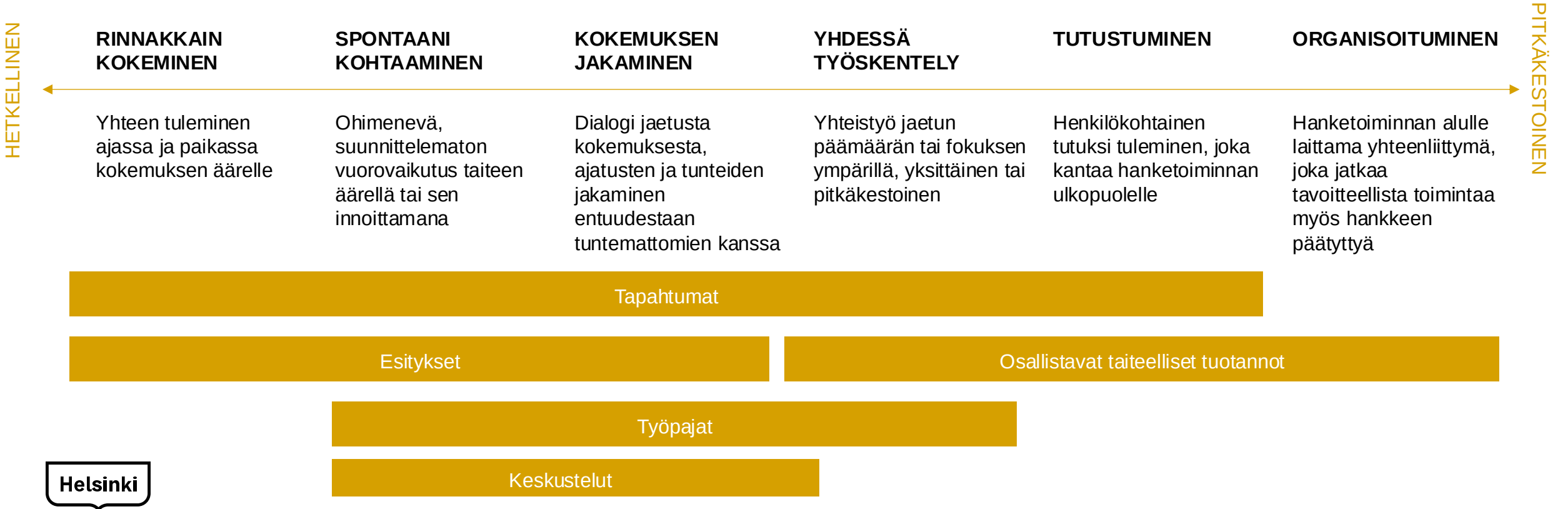
Tekeminen,
vaikuttaminen

Piipahtaminen

”Prosessimme myös yhdistivät ihmisiä toisiinsa sekä uusiin paikallistahoihin. Osallistujat tutustuivat projektiemme ja kohtaamisten myötä esimerkiksi eri koulu- ja oppilaitoksiin, harrastusmahdollisuuksiin sekä paikkoihin, joita he eivät tienneet aikaisemmin olevankaan.”

Hankkeet tarjosivat mahdollisuuksia yhteisöllisyyden vahvistumiselle

Yksi Helsingin mallin päätavoitteista on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa kaupunkilaisten myönteisiä kohtaamisia. ”Yhteisöllisyys” voi tarkoittaa montaa asiaa riippuen siitä, miten pitkäkestoista ja intensiivistä suhdetta tarkoitetaan. Mihin tavoiteltu yhteisöllisyyden taso asetetaankaan, hankkeet ja niiden toiminta mahdollistivat monen tasoisia tilaisuuksia yhteen tulemiselle ja kohtaamiselle. Vaikuttavuuden kannalta keskeistä on toiminnan moninaisuus: mitä enemmän erilaisia osallistumisen tapoja tarjotaan, sitä todennäköisemmin erilaiset ihmiset tarpeineen ja toiveineen löytävät itselleen sopivan tavan kohdata kanssakaupunkilaisensa myönteisissä merkeissä.

Hanketoimijoiden havaintoja yhteisöllisyyden vahvistumisesta

HETKELLINEN

RINNAKKAIN KOKEMINEN

“Toimintamme toi yhteen lukuisia eri-ikäisiä ja -taustaisia ihmisiä, olivatpa he sitten osana hanketoimintoja, katsomassa ulostuloja tai satunnaisia, toimintaa ihmettelemään pysähtyneitä ohikulkijoita. Toiminta toi myös Malmin ulkopuolisia ihmisiä Malmille, positiivisen, yhteisen tekemisen ja kokemuksen äärelle.”

SPONTAANI KOHTAAMINEN

“Esitysten yhteydessä sekä harjoituksia seurasi etäämmältä myös monet asukkaat ja asunnottomatkin, erityisesti ostarin liepeillä – ja kohtaamisia sekä keskusteluita syntyi niin tekijöiden kuin myös esitykseen osallistuneen yleisön kanssa.”

KOKEMUKSEN JAKAMINEN

“Luonnossa tapahtuvien esitysten ja retkien osallistujajoukko kulkee yhdessä tietyn matkan, tekee aistiharjoitteita ja keskustelee yhdessä havainnoistaan.”

YHDESSÄ TYÖSKENTELY

“Koulussa oli ilmennyt vakava rasisimiin, väkivaltaan ja mahdollisesti päihteiden käyttöön ja myymiseen liittyvä tapaus. Koulu kaipasi kipeästi ehkäisevää ja purkavaa työtä, jossa tarinateatteri ja taidelähtöiset menetelmät toimisivat saumattomassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. (...) KASKO sai konseptista niin paljon hyvää palautetta, että se osti tapahtuman myös muutamalle muulle toimipisteelle.”

TUTUSTUMINEN

“Hankkeen kautta syntyi uusia ihmissuhteita erityisesti perheiden ja nuorten kesken. Vanhemmat tutustuivat toisiinsa esimerkiksi Kulttuuriolohuoneen viikoittaisissa tapaamisissa, ja nuorten yhteiset projektit, kuten elokuvatyöpajat, loivat pitkäaikaisia kaverisuhteita.”

ORGANISOITUMINEN

“Hankkeessa syntynyt Kulttuuriolohuone jatkaa toimintaansa myös hankkeen päättymisen jälkeen, tarjoten pysyvän tilan alueen asukkaiden kohtaamisille ja taide-elämyksille.

Oli hienoa nähdä, kuinka taiteesta kiinnostuneet ihmiset tutustuivat toisiinsa ja alkoivat suunnitella myös omia yhteistyöprojekteja tai kävivät toistensa tapahtumissa.”

PITKÄKESTOINEN

“Muistan yhden konkreettisen hetken keskellä harjoituskautta: tulen tilaan, jossa 13-vuotias osallistuja juttelee 70-vuotiaan osallistujan kanssa siitä, miten nuori oli kokenut sinä päivänä koulussa erään tilanteen epäoikeudenmukaisena. Kohta keskusteluun liittyivät noin 30- ja 50-vuotiaat osallistujat, jotka pohtivat tilannetta yhdessä kukin oman kokemusmaailmansa kautta ja laajensivat keskustelua myös yhteiskunnalliselle tasolle. Tilanteen jälkeen nuori totesi minulle jossain vaiheessa, että "ei olisi ikinä ajatellut hengaavansa näin vanhojen kanssa, mutta täähän on itse asiassa aika kivaa". Nuoren elinpiiri oli siis näin muuttunut ja laajentunut produktion myötä. Jäin itse miettimään tilanteen jälkeen sitä, kuinka harvinaista onkaan elämässä se, että ympärillä olevat ihmiset ovat oman kuplan ja ikäryhmän ulkopuolelta, ja millaisen rikkauden nuo erilaiset ihmiset elämään tuovat.”

Hankekauden jälkeen

Pysyvät annit alueille ja ihmisille

Helsinki

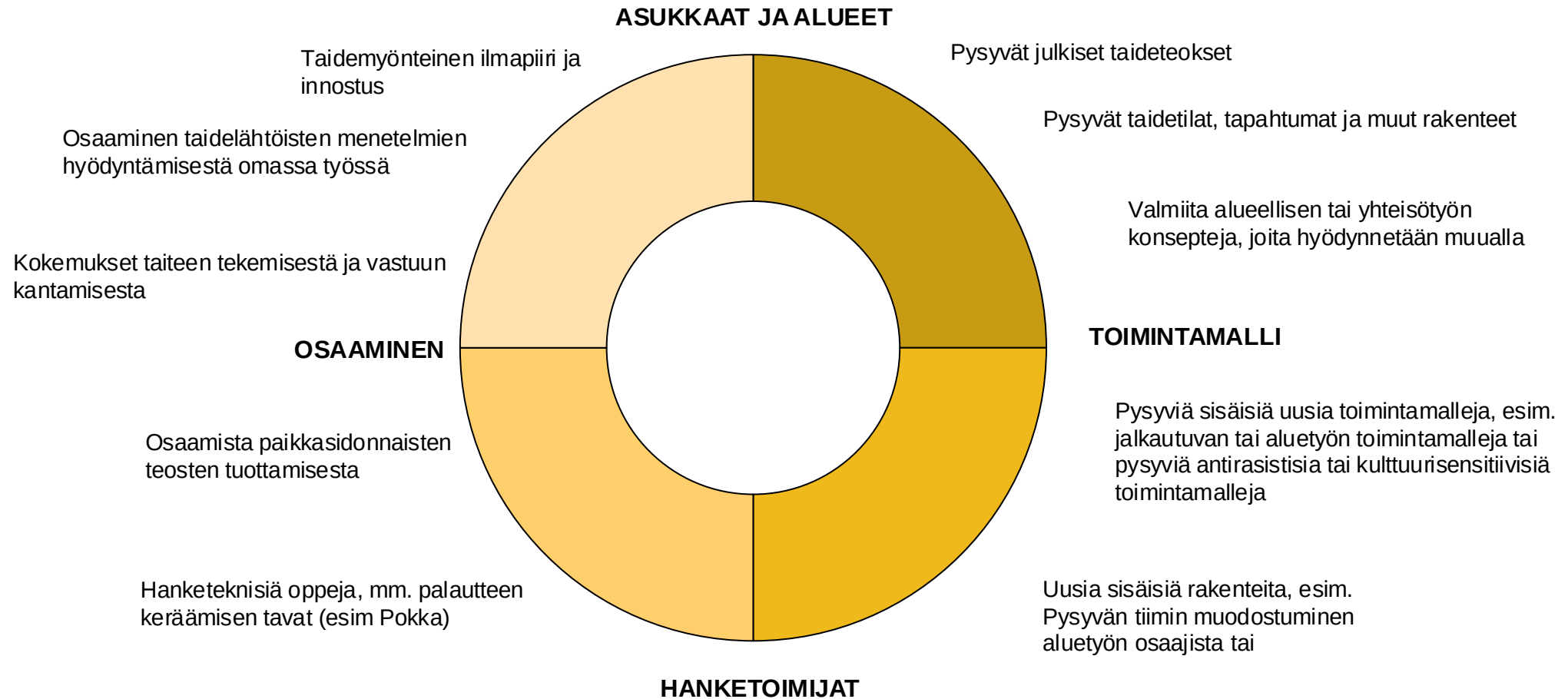
“Hankkeen aikana rakennettiin vahvoja yhteistyöverkostoja paikallisten päiväkotien, koulujen, neuvolan, kirjaston, nuorisotyön, aluetoimijoiden, -tapahtumien sekä sosiaalipalveluiden kanssa. Yhteistyöverkostot toimivat jatkossakin alueellisen kulttuuritoiminnan tukirankana. Kumppanuuksien avulla järjestetään uusia projekteja, ja alueen asukkaiden tarpeisiin voidaan vastata entistä tehokkaammin. Hankkeessa opitut toimintatavat ja luodut rakenteet tarjoavat vahvan pohjan tulevalle kehitystyölle.”

Mitä pysyviä rakenteita hankkeista jää alueille, asukkaille ja hanketoimijoille hankekauden jälkeen?

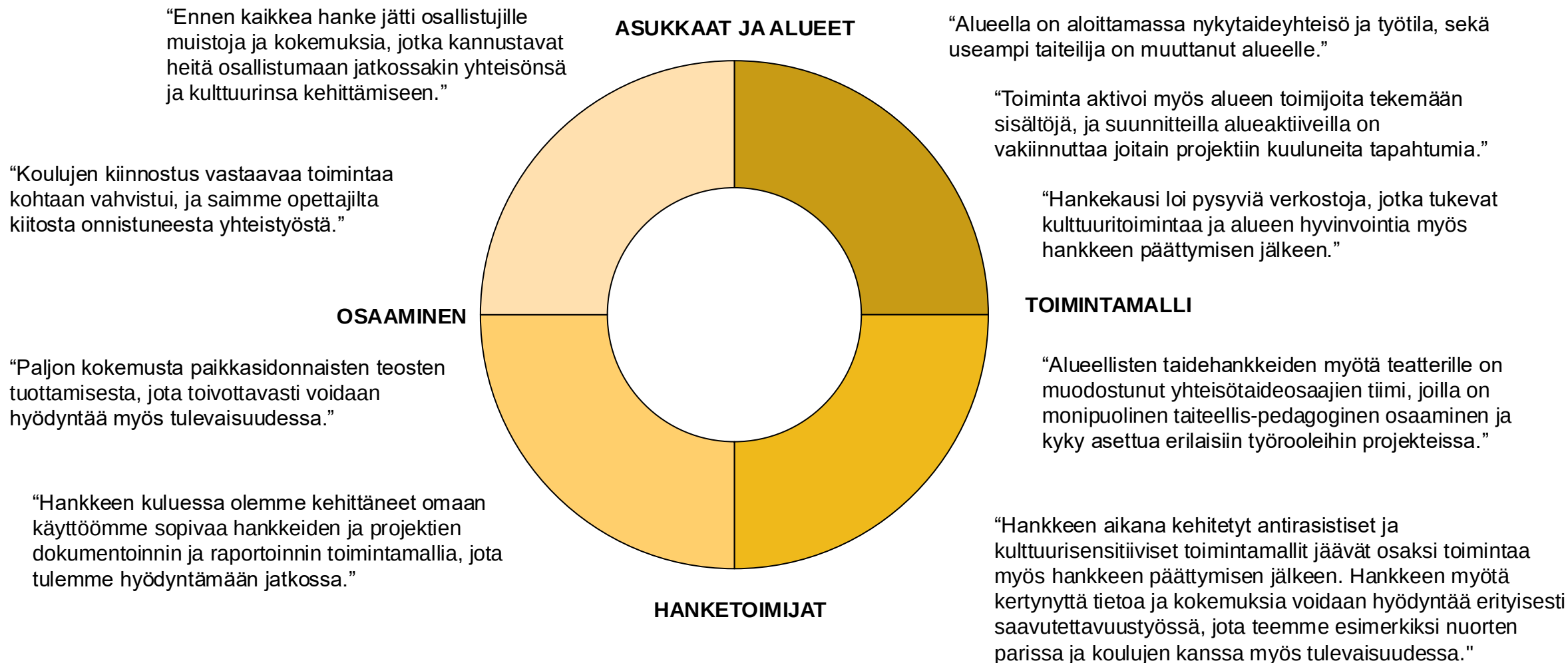
Kolme vuotta on hyvä kesto hankkeelle, mutta pitkäkin hanke päättyy joskus. Mitä alueille jää hankekauden jälkeen?

Hankekauden aikana alueille on kehittynyt uutta osaamista ja juurrutettu uusia rakenteita. Hanketoimijoiden oma osaaminen on kasvanut ja sisäiset toimintamallit aluetyöhön kehittyneet. Myös vaikutukset kaupunkilaisten osallisuuteen kantavat kauas.

Hankkeet jättävät jälkeensä oppeja ja rakenteita, jotka tukevat taiteen tekemistä alueella

Mitä hankkeista jää – hanketoimijoiden sanoin

”Esittävä taide tai teatteri oli lähtökohtaisesti usealle ammattikoulussa opiskelevalle nuorelle vierasta. Se, että näyttelijät esittivätkin heidän kertomiaan, konkreettisesti heidän elämäänsä liittyviä kokemuksia koettiin palautteen mukaan erittäin positiivisesti. Nuoret kokivat tulleetensa kuulluiksi ja nähdyiksi ja itse aiheisiin (esim. matematiikka-ahdistus) saatiin käyttökelpoisia näkökulmia ja apua.”

Hanketoiminta vahvasti kaupunkilaisten osallisuutta ainakin neljällä tavalla

Mitä kaupunkilaiset saivat osallistumisesta? Hankkeissa kerättiin osallistujapalautetta vaihtelevasti ja yhtenäinen osallistujakokemuksen seuranta on tulossa käyttöön vasta seuraavalla hankekaudella. Hanketoimijat ovat kuitenkin käyneet vuoropuhelua ja saaneet palautetta osallistujilta läpi hankekauden. Havaintojen mukaan hanketoiminta on vaikuttanut osallistujiin ainakin neljällä tavalla.

Hanketoiminta vahvasti osallistujien suhdetta...

1. Taiteeseen: Hanketoiminta opetti uutta taiteesta tai taiteenlajeista, taiteen tekemisestä ja omista mahdollisuuksista tekijänä.
2. Itseen: Toiminta tarjosi kokemuksia nähdyksi ja kuulluksi tulemisesta. Toiminnassa mahdollistettiin oman elämän vaikeidenkin aiheiden käsittely taiteen avulla.
3. Ympäristöön: Toiminta syvensi omaa suhdetta lähiympäristöön. Se vahvisti omaa toimijuutta ja auttoi oivaltamaan vaikuttamisen mahdollisuuksia omaan ympäristöön.
4. Toisiin: Osallistuminen mahdollisti kohtaamisia ja yhteistyötä uusien ihmisten kanssa ja syvensi suhteita niihin, joiden kanssa koettiin ja toimittiin yhdessä.

Miten hankkeet vaikuttivat osallistujien kokemukseen kaupunginosasta?

Yksi Helsingin mallin tavoitteista on nostaa alueiden myönteistä profiilia. Hankkeissa tavoitetta edistettiin avaamalla kaupunkilaisten silmiä alueiden eri puolille ja hyödyntämällä taiteen kykyä nähdä ja ajatella uusilla tavoilla.

Vaikutukset näkyivät 3+1 tavalla:

1. Toisin silmin näkeminen

Kaupunginosan käsittely osana hanketoimintaa antoi uutta näkökulmaa alueeseen. Mahdollistamalla alueen kokemisen arjen rutiineista irrallaan ja täysin toisenlaisesta näkökulmasta toiminta auttoi huomaamaan uudenlaisia asioita alueesta.

2. Suhteen syventäminen

Ainesten ammentaminen kaupunkilaisten tarinoista ja muistoista tarjosi uusia merkityksiä tutuille paikoille ja syvensi osallistujien suhdetta kaupunginosaan.

3. Tutuksi tekeminen

Toiminta tutustutti myös konkreettisemmin alueen mahdollisuuksiin. Kumppanien kautta osallistujat saattoivat tulla tietoiseksi itselleen uusista palveluista alueella. Myös kaupunkiympäristön osalta tapahtui uusia oivalluksia, kun hankkeiden kautta löydettiin uusia, merkityksellisiä paikkoja.

+ Myönteinen näkyvyys alueen ulkopuolella

Toimijoiden havaintojen mukaan hankkeisiin osallistui myös alueiden ulkopuolisia ihmisiä. Lisäksi muutama hankkeista ja siten alueista sai myönteistä näkyvyyttä valtakunnallisessa mediassa.

Nuorille hanketoiminta antoi ensikosketuksia taiteeseen ja sen tekemiseen

Lähes kaikissa hankkeissa yhtenä tavoitteena oli taiteen tekemisen ja kokemisen mahdollistaminen nuorille. Taiteen tekeminen ja hankkeiden tarjoamat taiteen lajit olivat nuorille entuudestaan vaihtelevasti tuttuja. Tyypillisesti mukana oli muutamia, joilla oli jonkin tasoista aiempaa kokemusta ko. taiteenlajista, mutta valtaosalle osallistujista hankkeissa toteutettu toiminta oli uutta.

Hankkeet altistivat nuoria uusille taiteenlajeille

- Toiminta tarjosi monelle ensikosketuksen taiteenlajiin
- Tuomalla taide lähelle tarjottiin tutustumisen mahdollisuus myös niille, jotka eivät oma-aloitteisesti olisi todennäköisesti tutustuneet kyseiseen taiteenlajiin

Hankkeet auttoivat oivaltamaan uutta taiteesta

- Teki lähestyttävän taiteenlajista, joka aiemmin näyttäytyi etäisenä
- Syvensi tai uudisti suhdetta tuttuun lajiin: tällaistaikin tämä voi olla
- Nuorten elämästä ja lähialueelta ammennetut teemat tarjosivat kosketuspinnan taiteen ja oman elämän välillä

Hankkeet vahvistivat valmiuksia taiteen tekemiseen

- Antoi teknisiä valmiuksia ja uusia taitoja taiteen tekemiseen
- Rohkaisi tekemään itse, innosti, auttoi näkemään itsen taiteen tekijänä
- Saattoi johtaa myös pois putoamiseen: vaatii liikaa tai vääriä asioita, ei olekaan oma juttu

Helsingin mallin vaikuttavuus

Yhteenveto arvioinnin havainnoista

Helsinki

Helsingin mallin 2022-2024 vaikuttavuus

Helsingin malli on kypsä ja vaikuttava avustuskokonaisuus

Helsingin malli on kypsään ikään ehtinyt eheä ja vaikuttava avustuskokonaisuus. Hankkeiden loppuraporttien havaintojen perusteella mallin alueelliset, yhteisölliset ja yksilölliset vaikuttavuustavoitteet toteutuvat hankkeissa linjakkaasti ja toisiaan tukien.

Hankkeissa ammattitaitoiset taiteen ja yhteisöllisen työskentelyn tekijät tuovat osaamisensa kaupunkilaisten käyttöön. Vaikuttavuus syntyy paikallisten vahvuuksien kasvattamisesta yhdessä asukkaiden ja yhteisöjen kanssa. Kaupunginosat ihmisineen ja paikkoineen ovat Helsingin mallissa työskentelyn moottori ja sisältöjen lähde. Hankekauden kolmen vuoden aikajana antaa edellytyksiä alueellisuuden aidolle näkymiselle hanketoiminnassa ja sen sisällöissä.

Helsingin mallissa yhdistyvät taiteen ja yhteisötyön osaaminen ja paikalliset tekijät, sisällöt ja tarpeet. Malli on kehittynyt kauas alkuperäisestä ajatuksesta taiteen viemisestä alueille. Nykyinen painotus on selkeästi taiteen tekemisen tukemisessa alueilla. Monipuolistamalla taiteen kentällä kuuluvia ääniä ja näkökulmia hankkeet rikastavat kaupungin taiteen kenttää.

Helsingin mallin vahvuudet

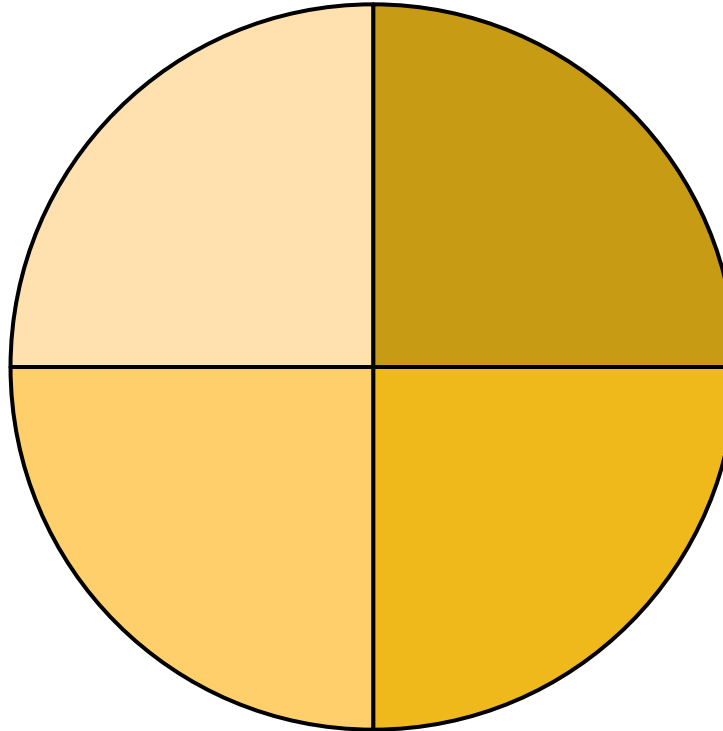
Helsingin mallin vahvuus on alueiden ihmisten, yhteisöjen ja verkostojen äänen vahvistaminen taiteen tekijöinä ja taiteellisen agendan määrittelijöinä. Hankkeissa taiteen ja yhteisötyön osaajat ovat toimineet liikkeellepanijana ja fasilitoijana toiminnalle, jonka tekemiseen ja määrittelyyn alueen ihmiset, yhteisöt ja verkostot ovat olennaisesti vaikuttaneet, itselleen sopivilla osallistumisen tavoilla ja laajuudella.

PAIKALLISET SISÄLLÖT

Paikka ja yhteisöt vaikuttavat hankkeiden sisältöihin monin tavoin. Hankkeissa käsitellään paikallisia teemoja, ratkotaan paikallisia haasteita ja vaikutetaan paikallisiin kysymyksiin. Alueen käsittely taiteen keinoin avaa silmiä toisin olemisen ja näkemisen mahdollisuuksille.

TAITEEN JA YHTEISÖTYÖN OSAAMINEN

Osaavat taiteen ja yhteisötyön ammattilaiset mahdollistavat, tukevat ja kasvattavat alueiden kulttuuri- ja taidetoimintaa, vahvistavat paikallisia verkostoja ja tekevät uusia avauksia yhteisölliselle toiminnalle. Osaamisen lisäksi onnistumisen avain on kiinnostunut ja avoin, tutkiva asenne alueisiin ja sen yhteisöihin.

PAIKALLISET TEKIJÄT

Kaupunkilaisten osallistuminen taiteeseen ja kulttuuriin kokijoina ja tekijöinä tarjoaa uusia kokemuksia ja elämyksiä taiteesta, itsestä ja omasta kaupunginosasta. Osallistumisen ja kohtaamisen tapojen monipuolisuus madaltaa kynnyksiä ja lisää saavutettavuutta kaikenlaisille kaupunkilaisille.

PAIKALLISET VERKOSTOT

Verkostot avaavat ovia alueille, toimivat hankkeiden kontaktipintana asukkaisiin ja yhteisöihin ja parantavat toiminnan vaikuttavuutta tarjoamalla ymmärrystä paikallisista oloista ja tarpeista. Hankkeet puolestaan tarjoavat verkostoille oman osaamisensa ja vahvistavat ja aktivoivat verkoston keskinäisiä suhteita ja toimintaa.

Vaikuttavan Helsingin mallin hankkeen kaava

MONELLE SOPIVAN OSALLISTUMISEN MAHDOLLISTAMINEN

- Osallistumisen tapojen moninaisuus ja valinta kohderyhmän tarpeista käsin
- Kulttuuri- ja kielisensitiivisyys
- Maksuttomuus

ALUEEN HAVAINNOINTI MONIN SILMIN

- Kaupunginosan näkyväksi tekeminen taiteen aiheena
- Kaupunkitilan ja paikkojen mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Alueen ihmisten ja toimijoiden keskinäinen tutuksi tekeminen, törmäyttäminen

YHTEEN TULEMISEN MAHDOLLISTAMINEN

- Yhdessä tekemisen ja kokemisen mahdollistaminen
- Myönteisten kohtaamisten edistäminen

ALUEELLA VIETETTY AIKA

- Kolmivuotinen kausi
- Alueesta oppiminen
- Hanketoimijan tutuksi tuleminen alueella
- Kiireettömät inhimilliset kohtaamiset

UTELIAS, TUTKIVA PROSESSI

- Lähtökohtana tutkiva, kiinnostunut asenne
- Avoin, oppiva prosessi, joka toteutetaan yhdessä kaupunkilaisten ja yhteisöjen kanssa

VERKOSTOT JA KUMPPANUUDET

- Alueen verkostot ja kumppanit oppaina alueille
- Verkostojen vahvistaminen hanketoiminnan myötä

Helsingin mallin 2022-2024 vaikuttavuus

Hankkeet vahvistivat asukkaiden kulttuurista osallisuutta

Helsingin mallin hankkeet toteutettiin alueilla, joilla pysyvää taidetarjontaa tai taiteen infrastruktuuria on vähemmän. Hankkeet monipuolistavat alueiden kulttuuritarjontaa ja täydentävät taiteen palveluverkkoa Helsingissä ja tukevat siten kulttuurioikeuksien ja alueellisen tasa-arvon toteutumista.

Kaupunkilaisten tavoittamiseen satsattiin hankkeissa erityisesti alueelle solmittujen moninaisten kumppanuuksien kautta. Alueella vietetty aika mahdollisti aidosti hanketoimijoille alueesta, sen asukkaista ja heidän tarpeistaan oppimisen.

Huomioimalla hanketoimintojen suunnittelussa erilaiset osallistumiseen kohdistuvat tarpeet ja toiveet lisättiin erilaisten kaupunkilaisten mahdollisuutta löytää itselleen sopiva tapa osallistua ja tulla mukaan.

Hankkeet syvensivät osallistujien suhdetta alueeseen ja sen paikkoihin

Tutun kaupunginosan paikkojen ja teemojen kokeminen taiteen viitekehyksessä syvensi ja rikasti hankkeisiin osallistuneiden suhdetta alueeseen.

Arjen pyöryksen taustalle usein unohtuva lähiympäristö yksityiskohtineen nousi hankkeissa arvostavan huomion kohteeksi. Hanketoimijoiden havaintojen mukaan alueelta nousevien teemojen käsittely auttoi osallistujia löytämään tutuista kaupunginosista uutta: katsomaan tuttuja paikkoja uusin silmin tai löytämään kokonaan uusia paikkoja. Hankekumppanien kautta osallistujat saattoivat myös tutustua itselleen uusiin palveluihin ja toimijoihin alueella.

Tärkein vaikuttavuus kaupunginosan profiloitumiseen tapahtui osallistujien, siis etupäässä kaupunkilaisten ja alueiden asukkaiden silmissä. Hankkeista muutama sai huomiota myös valtakunnallisissa medioissa, vaikuttaen siten osaltaan myös alueiden laajempaan myönteiseen profiloitumiseen.

Helsingin mallin 2022-2024 vaikuttavuus

Hankkeet loivat tilaisuuksia myönteisille kohtaamisille ja yhteen tulemiselle

Hankkeissa alueiden ihmiset ja yhteisöt pääsivät kokemaan ja tekemään taidetta ja tapahtumia yhdessä. Jaettu fokus toi ihmisiä yhteen ja mahdollisti monenlaisia kohtaamisia.

Hankkeet vahvistivat ihmisten välisiä yhteyksiä monella tasolla. Ne synnyttivät ohikiitäviä, myönteisiä kohtaamisia. Ne mahdollistivat yhdessä kokemisen ja jaettujen muistojen synnyttämisen. Erityisesti ne mahdollistivat työskentelyn yhteisen päämäärän eteen, joka parhaimmillaan johti jopa pysyvään omaehtoiseen organisoitumiseen.

Aktivoimalla myös alueen olemassa olevia verkostoja hankkeet vahvistivat siteitä paitsi ihmisten välillä, myös alueiden eri toimijoiden kesken.

Helsingin mallin 2022-2024 vaikuttavuus Pohdittavaa jatkoon

Tukea tilakysymyksiin

Sopivien tilojen käyttöön saaminen alueilla haastoi hankkeita. Tilakysymykset onnistuttiin ratkomaan tavalla tai toisella, mutta erityisesti asioinnin jäykkyys kaupungin omien toimijoiden kanssa kirvoitti kehittämistoiveita. Miten sujuvoittaa Helsingin kaupungin omien tilojen käyttöön saantia?

Pysyvien rakenteiden vahvistaminen

Helsingin malli onnistuu ansiokkaasti kasvattamaan hanketoimijoiden osaamista ja kiinnostusta alueellista työtä kohtaan. Pysyvien rakenteiden syntymistä hanketoimijoiden poistumisen jälkeen voisi vahvistaa entisestään. Miten Helsingin mallin avulla voitaisiin tukea entistä vahvemmin alueiden oman toimijaekosysteemin kasvua ja pysyvien taiteen rakenteiden syntymistä? Entä miten vaikuttavuutta alueilla voitaisiin seurata keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä?

Huomiota erityisryhmiin

Yleisöjen tavoittaminen alueen palveluiden, kuten koulujen ja ikäihmisten palveluiden kautta on toimivaa ja tehokasta. Samalla erityisryhmien tavoittaminen, jotka ovat kulttuuripalveluissa muutenkin aliedustettuina, vaatii aikaa ja resursseja. Hanketoimijoita kannattaa jatkossakin rohkaista myös vaikeammin tavoitettavien ryhmien tavoittamiseen, vaikka se tuottaisikin panoksiin nähden pienempiä osallistujamääriä.

Hyvät käytännöt jakoon

Maahanmuuttajataustaisten kaupunkilaisten tarpeisiin vastaaminen hankkeissa edellyttää yhteisöjen tuntemusta, kulttuurisensitiivistä osaamista ja toiminnan sovittamista kielisyyksistä ja kulttuureista kumpuaviin tarpeisiin. Vaativuudestaan huolimatta tehtävässä oli monessa hankkeessa onnistuttu ja opittu paljon. Miten jakaa oppeja ja onnistumisia maahanmuuttajayhteisöjen tavoittamisesta?

Kiitos!

Lisätietoja:

Laura Perjo
Pentagon Insight Oy

Laura.perjo@pentagoninsight.fi

Helsinki